

Asia: OM 27/41/2015

Mietintö ”Luottamuksellisen viestin salaisuus”

Lausunto

Lausuntonne mietinnöstä ”Luottamuksellisen viestin salaisuus”

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän lausunto 9.12.2016

Oikeusministeriölle

Luottamuksellisen viestin salaisuus

- perustuslain tarkistaminen –työryhmän ehdotuksesta.

Oikeusministeriön lausuntoja ja mietintöjä nro 41/2016

(Lausunnon tiivistelmä lausunnon lopussa)

Ehdotus

Perustuslain 10 §:n 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten torjunnassa, oikeudenkäynnissä, turvallisuustarkastuksessa ja vapaudenmenetyksen aikana sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.

Pykälän 4 momenttiin koottaisiin säännökset luottamuksellisen viestin salaisuuden rajoittamisesta. Momentin alkuosa vastaisi asiasta nykyisin 10 §:n 3 momentissa säädettyä muuten, mutta ilmaisu ”rikosten tutkinnassa” korvattaisiin ilmaisulla ”rikosten torjunnassa”. Momentin loppuosa olisi uusi.

Lailla säätämisen vaatimus

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää tärkeänä sitä, että tiedustelulainsäädäntö laaditaan Suomea sitovien ihmisoikeussopimusmääräysten ja ihmisoikeusmääräysten valvontaelinten niille antaman tulkinnallisen sisällön huomioon ottaen. Luottamuksellisen viestin suojan rajoitukset tulee

kirjoittaa siten, että tavallisessa laissa määritellään tarkkarajaisesti verkkotiedustelun käytön perusteet, tiedusteluviranomaisten toimivaltuudet ja miten nykyistä laajemman verkkovalvonnan toimivaltuuksilla toimivia tiedusteluviranomaisia (Suojelupoliisia ja Puolustusvoimien tiedustelua) tultaisiin valvomaan ennakkollisesti ja jälkikäteisesti. Ennakolliseen ja jälkikäteisvalvontaan tulee liittää parlamentin oman toimielimen poliittinen valvontamekanismi. Nykyisten telepakkokeinojen käytön valvontamekanismit ovat uusiin toimivaltuuksiin nähden riittämättömät.

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen on linjauksissaan asettanut tiettyjä perusvaatimuksia salaisille tiedonhankintamenetelmille. Näitä ovat:

- Ensinnäkin suojaan puuttumisella on oltava oikeudellinen perusta;
- Toiseksi lainmukaisuuteen liittyvä saavutettavuus: tiedon tilanteeseen sopivista oikeudellisista säännöistä on oltava saatavilla;

Kolmantena osavaatimuksena on ennustettavuus. Tällä tarkoitetaan, että normien tulee olla riittävän tarkkarajaisia, jotta yksilö voisi päätellä tekojensa seuraukset;

Neljännän osavaatimuksen muodostaa vallan väärinkäytön estäminen (Malone v. Yhdistynyt Kuningaskunta, 2.8.1984, Rotaru v. Romania, 27798/95).

Nykyisen säännöksen sanonnallinen korjaus

Ehdotetun pykälän 4 momentin alkuosa vastaisi asiasta nykyisin 10 §:n 3 momentissa säädettyä muuten, mutta ilmaisu ”rikosten tutkinnassa” korvattaisiin ilmaisulla ”rikosten torjunnassa”. Momentin loppuosa olisi uusi (”sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta”).

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä hyväksyy perustuslain 10 §:n uuteen 4 momenttiin ehdotetun muutoksen, jonka mukaan ”rikosten tutkinnassa” ilmaisu korvattaisiin ”rikosten torjunnassa” ilmaisulla. Muutos vastaa perustuslakivaliokunnan jo vakiintunutta tulkintaa siitä, että myös rikostiedustelu rinnastuu rikosten selvittämiseen ja että siitäkin voidaan säätää tavallisella lailla.

Tiedustelulainsäädännölle asetettavat rajoitukset

1. Sotilaallisen toiminnan –käsite. Perustuslain 10 §:n 4 momentin uusilla muotoiluilla (”sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta”) luottamuksellisen viestin suojan rajoittamiseksi avataan tavallisen lain säätäjälle uusi mahdollisuus yksinkertaisella eduskuntaenemmistöllä säätää tiedustelulainsäädännön sisällöstä säännöksestä ilmenevin rajoituksin ja perusoikeuksien yleisten rajoitusoppien puitteissa.

Mietintöön sisältyvän esityksen yleisperusteluissa (s. 42) tiedustelulainsäädännön tarpeesta todetaan:

”Suomeen ja sen väestöön mahdollisesti kohdistuvien uhkien tunnistamiseksi ja niiden torjumiseksi on tarpeen saada tietoa sotilaallisesta toiminnasta ja sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Tiedonhankinnan kohteena oleva toiminta ei välttämättä olisi rangaistavaksi säädettyä tai edennyt niin pitkälle, että siihen voitaisiin kohdistaa konkreettinen ja yksilöity rikosepäily. Tiedontarpeet kohdistuvat esimerkiksi turvallisuusympäristön kehitykseen ja valtiojärjestystä tai yhteiskunnan perustoimintoja vakavasti uh-kaavaan toimintaan, kuten terrorismiin liittyvään toimintaan tai väkivaltaiseen radikalisoitumiseen taikka ulkomaisten tiedustelupalvelujen toimintaan.

Tietoa sotilaallisesta toiminnasta ja sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta, on välttämätöntä hankkia myös sellaisilla tavoilla, jotka saattavat rajoittaa luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaa nykyaikaisessa viestinnässä. Perusoikeussäännökset suojaavat luonnollisia henkilöitä. Lisäksi perusoikeussäännökset ulottuvat oikeushenkilöihin välillisesti. Sitä vastoin valtio ja muut julkisyhteisöt jäävät perusoikeussuojan ulkopuolelle (HE 309/1993 vp ja PeVL 9/2015 vp). Näin ollen esimerkiksi vieraan valtion sotilas- tai muun viranomaisorganisaation viestintä ei nauti luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaa, eikä pelkästään tällaisten organisaatioiden viesteihin kohdistuvista toimivaltuuksista säättäminen muodostuisi perustuslain 10 §:n 3 momentin kannalta ongelmalliseksi. Tiedustelutoimivaltuuksia ei kuitenkaan arvioida olevan mahdollista kohdistaa kaikissa tapauksissa niin täsmällisesti, ettei olisi vaaraa viranomaisten tilapäisestä pääsystä yksittäisten, tiedustelutehtävään liittymättömien henkilöiden viestintää koskeviin tietoihin. Arvioitaessa, onko kyse luottamuksellisen viestin salaisuuden rajoittamisesta, on otettava huomioon EU-tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan tietojen kerääminen tai jo pääsy niihin muodostaa puuttumisen yksityiselämän suojaan.”

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä vakava uhka kansalliselle turvallisuudelle on sinänsä hyväksyttävä peruste rajoittaa jossain määrin luottamuksellisen viestin suojaa. Viranomaisten toimintavaltuuksien perusteena kansallisten turvallisuusuhkien torjunta ei poikkea oikeusvaltioiden yleisestä linjasta. Ratkaisevaa on se, miten tiedusteluvaltuudet määritellään tarkemmin ja miten toimintaa valvotaan.

Mietintöön sisältyvän esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa sotilaallisen toiminnan sisältöä avataan seuraavasti (s.48)

”Sotilaallisella toiminnalla säännöksessä tarkoitettaisiin sekä valtiollista että ei-valtiollista toimintaa. Tiedon hankkiminen sotilaallisesta toiminnasta sisältäisi Suomeen kohdistuvien sotilaallisten ulkoisten uhkien kartoittamisen. Kyse olisi esimerkiksi turvallisuusympäristön kehityksen seuraamisesta tilannekuvan muodostamiseksi. Ilmaisuu kattaisi myös jatkuvan tiedonhankinnan esimerkiksi muiden maiden sotilaallisen suorituskyvyn kehittymisestä. Tiedon hankintaa ei ole rajoitettu ajallisesti, sillä sotilaallista toimintaa on usein tarpeen seurata pitkäjänteisesti ja systemaattisesti ilman, että seurattavan toiminnan välttämättä tarvitsisi olla välittömästi uhkaavaa seurannan aikana.”

Lisäksi todetaan, että

”Vieraan valtion viranomaisorganisaation viestintä ei nauti luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaa. Tällaisen viestinnän havaitsemiseksi voi kuitenkin olla välttämätöntä puuttua luottamuksellisen viestinnän salaisuuteen.”

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että esitetyllä tavalla sotilaallisen toiminnan käsite on uusi ja se vaatii lainvalmistelun jatkotyössä vielä tarkempaa määrittelemistä.

2. Muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Mietintöön sisältyvän esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa muun toiminnan sisältöä, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta avataan seuraavasti (s.49)

”Muulla toiminnalla, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta, tarkoitettaisiin säännöksessä valtiojärjestystä tai yhteiskunnan perustoimintoja uhkaavaa toimintaa, kuten terrorismiin liittyvää toimintaa tai väkivaltaiseen radikalisoitumista taikka ulkomaisten tiedustelupalvelujen toimintaa. Säännöksessä tarkoitettu toiminta voisi olla sellaista, joka konkretisoituessaan olisi rikos, mutta johon ei vielä voida kohdistaa konkreettista ja yksilöityä rikosepäilyä. Samoin kyse voi olla toiminnasta, joka ei ole Suomen lain mukaan rikos, kuten Suomen turvallisuuden kannalta keskeisen valtion levottomuudet ja laajamittaisen Suomeen kohdistuvan maahantulon ohjaaminen.”

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että muun toiminnan sisältöä, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta – peruste laajentaa esityksen mukaista sotilaallisen toiminnan – käsitteeseen sisältyvää perusoikeusrajoitusta. Se sisältää muun muassa terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen torjunnan sekä ulkomaisten tiedustelupalvelujen Suomeen kohdistamien operaatioiden vastaisen toiminnan. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä katsoo, että tässä kohden vakavan kansallisen uhan piiriä määrittäviä tekijöitä, jotka oikeuttavat luottamuksellisen suojan rajoittamisen, on laajennettu perusoikeuden suojan kannalta ongelmallisella tavalla, kun esityksen perusteluissa siihen on sisällytetty myös toiminta, joka ei ole Suomen lain mukaan rikos, kuten Suomen turvallisuuden kannalta keskeisen valtion levottomuudet ja laajamittaisen Suomeen kohdistuvan maahantulon ohjaaminen. Erityisen epäselväksi esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa jää se, mitä ”laajamittaisella Suomeen kohdistuvalla maahantulon ohjaamisella” tarkoitetaan ja miten sillä perusteltaisiin luottamuksellisen viestin suojan rajoittaminen.

Ottaen huomioon, että kysymys on perustuslain muuttamisesta näinkin keskeisen perusoikeuden rajoittamiseksi, mietintöön sisältyvän esityksen yksityiskohtaiset perustelut ovat kuitenkin liian yleisellä tasolla ja jättävät jossain määrin avoimeksi useita Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä tietoverkkotiedustelulle asetetuista ehdoista, vaikka ihmisoikeussopimusten valvontaelinten oikeuskäytäntöä onkin käsitelty esityksen yleisperusteluissa.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan laista on riittävän selkeästi käytävä ilmi, missä olosuhteissa ja millä edellytyksellä kansalaiset voivat joutua viranomaisten salaisesti toteutettavan tarkkailun kohteeksi. Lisäksi EU:n tuomioistuimen Data Retention -tuomio edellyttää

henkilötietojen käsittelyn rajaamista ennakkoon. Nämä reunaehdot on otettava huomioon tietoliikennetiedustelun toteuttamista harkittaessa.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8(1) artiklan mukaan jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta. EIS 8(2) artiklan mukaan oikeus ei kuitenkaan ole rajoittamaton, sillä viranomaiset saavat puuttua sen käyttämiseen silloin, kun laki sen sallii ja se on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen ja yleisen turvallisuuden tai maan taloudellisen hyvinvoinnin vuoksi, tai epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalien suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan EIS 8(1) artiklassa mainitut yksityiselämän ja kirjeenvaihdon käsitteet pitävät sisällään sekä puhelinviestinnän, sähköpostiviestinnän muun luottamukselliseksi tarkoitetun sähköisen viestinnän (mm. Klass ja muut v. Saksa, Kopp v. Sveitsi, Copland v. Yhdistynyt Kuningaskunta, Liberty ja muut v. Yhdistynyt Kuningaskunta). Suojan piirissä ovat sekä viestinnän sisältö että viestinnän tunnistamistiedot (mm. Malone v. Yhdistynyt Kuningaskunta, We-ber ja Saravia v. Saksa, P.G. ja J.H. v. Yhdistynyt Kuningaskunta).

Kansallinen turvallisuus on yksi niistä perusteista, joka ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan mukaan voi oikeuttaa puuttumisen yksityiselämän suojaan.

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 8(2) artikla asettaa kolme ehtoa sille, että artiklan takaamiin oikeuksiin voidaan viranomaistoiminnassa puuttua: 1) puuttumisen on oltava kansallisen lain sallimaa, 2) sen on tapahduttava tiettyjen artiklassa erikseen lueteltujen etujen turvaksi ja 3) puuttumisen on oltava demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön. Yksi yksityiselämän ja siten myös luottamuksellisen viestinnän suojaan puuttumisen mahdollistavista eduista on kansallinen turvallisuus.

Tietoliikennetiedustelua koskevasta massavalvonnasta (kohdentamattomasta valvonnasta) esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 49) todetaan, että välttämättömyysvaatimuksesta johtuu, ettei ehdotettu perustuslain 10 §:n 4 momentti salli rajoittamatonta ja yksilöimätöntä puuttumista luottamuksellisen viestin salaisuuteen. Sitä vastoin säännös edellyttäisi kaikilta rajoituksilta välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta sekä sopusointua kansainvälisten ihmisoikeusveloitteiden ja Euroopan unionin oikeuden kanssa. Tavallisen lain tasoisessa sääntelyssä on näin ollen säädettävä tiedonhankintatoimivaltuuksien yksilöimisestä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä vähintäänkin esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin tulee sisällyttää selkeä kieltö kohdentamattomalle tietoliikenteen massavalvonnalle ja tämä tulee ottaa osaksi esityksen jatkotyötä.

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin on määritellyt ratkaisullaan sellaisia lainsäädännöllisiä laatukriteerejä, jotka kansallisen normiston tulee täyttää. Huvig v. Ranska ja

Kruslin v. Ranska -tapauksissa (molemmat 24.4.1990) tuomioistuin määritteli kuusi salaisia pakkokeinoja koskevalta sääntelyltä edellytet-tävää kriteeriä.

- Lainsäädännössä tulee ilmaista valvonnan mahdolliset kohderyhmät,
- Sellaisten rikkomusten luonne, joissa valvonta tulee kyseeseen;
- Valvonnan kesto;
- Menetelmä, jolla valvotuista keskusteluista raportoidaan;
- Varotoimenpiteet tietoa luovutettaessa; sekä
- Nauhoitusten hävittäminen;

Nämä tiedustelulainsäädännölle asetettavat vaatimukset tulee huomioida lopullisen esityksen jatkotyössä laadittaessa esityksen yksityiskohtaisia perusteluita.

Valvonnalle ja oikeussuojakeinoille asetettavat vaatimukset

Koska tiedustelulainsäädäntö ja erityisesti tietoliikennetiedustelu puuttuvat varsin tuntuvasti luottamuksellisen viestin suojan ydinalueelle, valvontamekanismit ja oikeussuojakeinot tulisi ottaa osaksi tavalliselle laille asetettavia vaatimuksia vähintäänkin pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa. Tältä osin esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan siihen, että nykyisenkään perustuslain 10 §:n 3 momentin sääntelyyn ei sisälly mainintaa tuomioistuimen luvasta tai muista oikeusturva- ja valvontamenettelyistä (s.50). Mielestämme esityksen perustelut eivät tältä osin ole kestäviä ja uuteen 4 momenttiin olisi syytä harkita otettavaksi valvonnasta lisämääräys ja perusteluissa edellyttää oikeussuojakeinoja liittämistä tavallisella lailla säädettäviin tiedustelulakeihin.

EIT:n ratkaisukäytännön mukaan viranomaisten salaisten tarkkailutoimivaltuuksien valvonta pitää järjestää tehokkaasti. Valvontaa ei voi jättää pelkästään viranomaisten itse suorittaman sisäisen valvonnan varaan. Riippumattomankaan elimen suorittamaa laillisuusvalvontaa ei voida pitää yksinään riittävänä oi-keusturvan takeena, jos sen puitteissa ei tehdä sitovia valituskelpoisia päätöksiä. EIT on antanut merkitystä sekä ulkopuoliselle tuomioistuinvalvonnalle että parlamentaariseen valvonnalle.

Tiedustelutoiminnan harjoittaminen ja sen suuntaaminen tulee olla sekä eduskunnan poliittisen valvonnan piirissä, että myöskin oikeudellisen lupavalvonnan piirissä.

Tiedustelulainsäädännön suuntaviivat mietinnössä oikeussuojakeinoista todettiin, että tällaisia voisivat olla kantelu, välillinen tarkastusoikeus henkilön pyynnöstä henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta ja julkisen asiamiehen osallistuminen lupahakemuksen käsittelyyn. Olisi myös harkittava, tulisiko lupapäätöksestä olla valitusmahdollisuus ja miten tämä siinä tapauksessa voitaisiin toteuttaa.

Yhteenveto

Vasemmistoliitto kiinnittää huomiota tarpeeseen avata esityksessä tehtyä tarkemmin kansainvälistä vertailua siitä, miten tietoliikennetiedusteluoikeuksia on rajattu ja miten valvontamekanismeja sovelletaan eri maissa ihmisoikeustuomioistuimen (EIT:n) ratkaisukäytännön pohjalta. Tältä osin esityksen yleisperustelut ovat riittämättömiä.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä lopullisen arvion tekemistä perustuslain luottamuksellisen viestin suojan uusiin rajoituksiin vaikeuttaa se, että hallitus antaa lopulliset esityksensä tiedustelulainsäädännöksi vasta vuoden 2017 syksyllä ja koska virkamiestyöryhmän ehdotus on yksityiskohtaisilta perusteluiltaan kovin niukka.

Tiivistelmä

- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä vakava uhka kansalliselle turvallisuudelle on sinänsä hyväksyttävä peruste rajoittaa jossain määrin luottamuksellisen viestin suojaa.
- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää tärkeänä sitä, että tiedustelulainsäädäntö laaditaan Suomea sitovien ihmisoikeussopimusmääräysten ja ihmisoikeusmääräysten valvontaelinten niille antaman tulkinnallisen sisällön huomioon ottaen.
- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä hyväksyy perustuslain 10 §:n uuteen 4 momenttiin ehdotetun muutoksen, jonka mukaan ”rikosten tutkinnassa” ilmaisu korvattaisiin ”rikosten torjunnassa” ilmaisulla.
- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että esitetyllä tavalla sotilaallisen toiminnan käsite on uusi ja se vaatii lainvalmistelun jatkotyössä vielä tarkempaa määrittelyä ja rajauksia.
- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä toteaa, että muun toiminnan sisältöä, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta – peruste laajentaa esityksen mukaista sotilaallisen toiminnan – käsitteeseen sisältyvää perusoikeusrajoitusta. Se sisältää muun muassa terrorismin ja väkivaltaisen radikalisoitumisen torjunnan sekä ulkomaisten tiedustelupalvelujen Suomeen kohdistamien operaatioiden vastaisen toiminnan. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä katsoo, että tässä kohden vakavan kansallisen uhan piiriä määrittäviä tekijöitä, jotka oikeuttavat luottamuksellisen viestin suojan rajoittamisen, on laajennettu pe-rusoikeuden suojan kannalta ongelmallisella tavalla, kun esityksen perusteluissa siihen on sisällytetty myös toiminta, joka ei ole Suomen lain mukaan rikos, kuten Suomen turvallisuuden kannalta keskeisen valtion levottomuudet ja laajamittaisen Suomeen kohdistuvan maahantulon ohjaaminen. Erityisen epä-selväksi esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa jää se, mitä ”laajamittaisella Suomeen kohdistuvalla maahantulon ohjaamisella” tarkoitetaan ja miten sillä perusteltaisiin luottamuksellisen viestin suojan rajoittaminen.
- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä edellyttää, että tietoverkkotiedustelusta johtuvat rajoitukset luottamuksellisen viestin suojaan perustetaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan unionin tuomioistuimen linjauksiin. Nämä reunaehdot on otettava huomioon perustuslain asettamissa vaatimuksissa tietoliikennetiedustelulle. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan laista on riittävän selkeästi käytävä ilmi, missä olosuhteissa ja millä edellytyksellä kansalaiset voivat

joutua viranomaisten salaisesti toteutettavan tarkkailun kohteeksi. Lisäksi EU:n tuomioistuimen Data Retention -tuomio edellyttää henkilötietojen käsittelyn rajaamista ennakkoon.

- Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä vähintäänkin esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin tulee sisällyttää selkeä kieltä kohdentamattomalle tietoliikenteen massavalvonnalle ja tämä tulee ottaa osaksi esityksen jatkotyötä.
- Tiedustelutoiminnan harjoittaminen ja sen suuntaaminen tulee olla sekä eduskunnan poliittisen valvonnan, että tuomioistuimen oikeudellisen lupavalvonnan piirissä.
- Koska tiedustelulainsäädäntö ja erityisesti tietoliikennetiedustelu puuttuvat varsin tuntuvasti Suomessa asuvien luottamuksellisen viestin suojan ydinalueelle, valvontamekanismit ja oikeussuojakeinot tulisi ottaa osaksi tavalliselle laille asetettavia vaatimuksia vähintäänkin pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa.
- Oikeussuojakeinoja voisivat olla kantelu, välillinen tarkastusoikeus henkilön pyynnöstä henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta ja julkisen asiamiehen osallistuminen lupahakemuksen käsittelyyn. Olisi myös harkittava, tulisiko lupapäätöksestä olla valitusmahdollisuus ja miten tämä siinä tapauksessa voitaisiin toteuttaa.

Helsingissä 9.12.2016

Matti Semi

Minna Kelhä

1. varapuheenjohtaja

Pääsihteeri

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Kelhä Minna

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä